

Nakkilan kunta
rakennustarkastaja Seppo Saarimaa
seppo.saarimaa@nakkilafi

Viite Lausuntopyyntö 8.9.2025

Aihe Nakkila, Vellamon aurinkovoimalan suunnittelutarveratkaisuhakemus

Nakkilan kunta on pyytänyt Satakunnan Museon lausuntoa Nakkilan Oson alueelle suunnitellusta aurinkovoimala-alueesta. Aurinkosähkön tuotantoalueesta käytetään nimeä Vellamo. Alueelle suunniteltu aurinkovoima-alue koostuu 5 irrallisesta alueesta. Aurinkovoima-alueen kokonaispinta-ala on noin 67,4 ha, josta rakennettavan alueen pinta-ala noin 64,3 ha.

Suunnittelutarveratkaisuhakemuksen mukaan aurinkovoima-alueelle rakennettaisiin huoltotiet mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia teitä hyödyntäen. Alustavan suunnitelman mukaan kaikilla osa-alueilla huoltotiet kulkisivat aurinkovoima-alueen liittymästä muuntamoille sekä osittain paneelialueen ympärille. Osa-alueiden ympärille rakennettaisiin aita, joka on noin 2 m korkuinen. Aidan koko ja tyyppi tarkentuisivat hankkeen edetessä.

Vellamon hankealue sijaitsee Ala-Satakunnan viljelyseudulla. Kohde sijoittuu noin 3,5 km Nakkilan keskustasta koilliseen. Suunniteltu aurinkovoima-alue sijoittuisi peltovaltaiselle alueelle, jota ympäröi talousmetsä. Sähkövarasto ja sähköasema sijoittuisivat suunnitelman mukaan metsäalueelle nykyisen voimajohdon läheisyyteen.

Hankealueella ei ole voimassa asema- tai yleiskaavaa. Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (2019) hankealueelle ei ole osoitettu maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön tai maiseman alueita. Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue *Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisema* sijaitsee hankealueen lounaispuolella, noin 900 metrin etäisyydellä. Lähin maakunnallisesti arvokas maisema-alue *Harjunpäänjoen kulttuurimaisema* sijaitsee noin 3 km päässä hankealueelta. *Leistilän aukean viljelymaisema* sijoittuu noin 4,5 km päähän. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö *Satalinnan parantola* sijaitsee noin 3,6 km etäisyydellä hankealueen eteläpuolella. Noin 4 km etäisyydellä hankealueesta sijaitsee *Anolan kartano* lännessä ja *Nakkilan kirkko ympäristöineen* lounaassa. Kaikki kohteet kuuluvat osaksi valtakunnallisesti

arvokasta Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemaa. Satakunnan vaihemaakuntakaavassa ko.alueita koskee suunnittelumääräys:

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.

Aurinkovoima-alueen, alustavan sähkönsiirtoreitin ja sähköaseman kohdalla ei ole muinaisjäännöskohteita. Aurinkovoima-alueen eteläpuolella sijaitsee noin 240 metrin etäisyydellä osa-alueesta 5 kiinteä muinaisjäännös.

Aurinkovoimahanke sisältää hankealueen lisäksi lahopuuvyöhykkeen, jossa kasvillisuus pidettäisiin lyhyenä, korkeitaan 4–5 metrin korkuisena.

Museo on lausunut Vellamon aurinkovoimalahankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamistarpeesta 27.11.2024. Lausunnossa Satakunnan Museo esitti, että voimala- sekä sähkönsiirron alueilla tulee toteuttaa arkeologinen inventointi, jossa peltoalueiden tarkastuksessa käytetään peltopoiminnan ja silmämääräisen havainnoinnin lisäksi hyväksi myös metallinetsintä. Lisäksi Satakunnan Museo esitti, että hankealueesta tulee toteuttaa kattavat havainnekuvat.

Satakunnan Museon kannanotto

Arkeologinen kulttuuriperintö

Hankealueen läheisyydessä sijaitsevat muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamat kiinteät muinaisjäännökset on esitetty suunnittelutarveratkaisuhakemuksessa. Lisäksi suunnittelualueella on syksyllä 2024 toteutettu arkeologinen inventointi (*Nakkila Oso, aurinkovoimalan ja sähkönsiirtolinjojen arkeologinen inventointi 2024, Mikrolitti Oy/Antti Bilund*). Inventoinnissa alueelta ei löytynyt kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta Satakunnan museolla ei ole huomautettavaa hankkeesta.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Hankealue koostuu viidestä eri alueesta, joista osa sijoittuu olemassa oleville peltoalueille, osa metsätalousalueelle. Näiltä alueilta puustoa kaadetaan. Lisäksi hankealueiden ympärille muodostetaan lahoppuuvyöhyke, jossa puusto pidetään lyhyenä, noin 4-5 metrin korkuisena. Ei-luonnollinen lahoppuuvyöhyke on Satakunnassa uusi, eikä lahoppuuvyöhykkeiden vaikutuksesta maisemaan ole kokemusta. Laaja, lyhyenä pidetty, ja tarkoituksella perustettu lahoppuuvyöhyke on myös agraarissa maisemassa vieras, ja museo pitää tärkeänä, että lahoppuuvyöhykkeet sijoittuvat alueille, josta ne eivät näy tiestöön tai asutuille alueille. Satakuntalaiseen maisemaan kuuluvat avoimet peltovainiot.

Alueen kulttuuriympäristön arvoja ei ole tutkittu, ja esimerkiksi Poutasentien ympäristöön sijoittuu perinteistä maaseudun rakennusryhmiä, joita ympäröivät laajat peltoalueet. Samoin Osontien ympärillä aukeavat viljelymaisemat, ja voimaloilla tulee olemaan vaikutusta miljööseen. Aurinkoenergian teollisuusalueilla saattaa olla paikallista arvoa ympäristössään. Suunnittelutarveselostuksen mukaan maalaismaisema muuttuu teolliseksi aurinkovoimalan myötä. Tämä tulee huomioida suunnittelussa ja hankealueen sisäpuolelle tulee jättää puustoa, joka maisemoi aurinkoenergiapaneeleja.

Suunnittelutarveratkaisuhakemuksen mukana Satakunnan Museolle toimitettiin havainnekuvat, joita museo pitää hyvin ja informatiivisesti laadittuina, joskaan niissä ei näy lahoppuuvyöhyke. Alueet, joille aurinkovoimaloita on suunniteltu, eivät sijoitu laajimpien peltoalueiden yhteyteen, mitä museo pitää hyvänä ratkaisuna. Satakunnan Museo kuitenkin esittää, että lahoppuuvyöhykettä harkitaan vielä, koska sillä saattaa olla merkittäviä maisemavaikutuksia.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja (sij.) Akuliina Aartolahti

Tutkija Sanna Kuusikari

Arkeologi Leena Koivisto

Tiedoksi

Nakkilan kunta/kirjaamo
Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Johanna Rinne
Satakuntaliitto/kirjaamo
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä